

TELEGRAFULU ROMANU.

Nr. 18. ANULU XV.

Telegrafulu este de done ori pe septemana: joi'a si Duminica. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditura foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ur' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru intea ora cu 7. cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Sabiu, in 214 Martiu 1867.

Pe st'a 12 Martiu. Majestatea Sea Imperatulu intr'a astadi la 3 ore dupa amed'i in Pest'a, intre entusiasmulu ce nu mai vrea sa incete alu populatiunei. De latorea Imperatului siede in trasura contele Andrassy. (tel. din Hr. Z'g.)

Limb'a româna in diet'a Ungariei.

Sabiu 1 Martiu.

Firele electrice au dusu de multu in tote partile lunei scirea despre incidentulu din siedint'a de la 7 Marte n. in diet'a Ungariei, si acum cetimu in tote foile incidentulu insusi si in unele foi chiaru si comentarie la acelasi. Elu, adeca incidentulu, este pre catu de neasteptatu pre atat'a si de surprindiatoriu.

Dlu deputatu transilvanenu Iia Macelariu a fostu acel'a, carele a vorbitu romanesce pentru prima ora in sal'a dietei Ungariei. Impregiurarea acest'a a produsu unu sgomotu, si precum vedemu din cuvintele vorbitoriului, iritatiune in cas'a dietei. Se nasce acum intrebarea, deca au avutu dreptu deputatii dietei Ungariei de nationalitate ungresca a se scandali si a intrerumpe pre vorbitoriu pentru simpl'a cauza, ca a vorbitu romanesce? Justificarea respectivului domnu deputatu Macelariu arata, ca densulu a fostu in dreptulu seu, pentruca elu s'a infatisiatu la diet'a Ungariei, nu dupa vre-o lege din Ungaria, ci dupa rescriptulu regescu din 25 Dec. 1865, care s'a edatu dela M. Sea in tote trele limbile natiunilor ardelene si s'au publicatu in acelesi limbi in diet'a Ardelului, unde este iertatu facaru a vorbi in limb'a materna.

Sa ne punemu insa pre terenulu dlui Deak si sa ne incercamu sa justificamu oprirea vorbirei in limb'a româna, cu regulamentul casei, sa vedemu atunci unde esimu. Esimu acolo, ca vomu dice, ca legile la care se provoca dlu deputatu suntu pentru diet'a transilvana, prin urmare transilvaneni in dieta straina au sa se conformeze dupa legile casei streine, pentruca quod non est in actis, non est in mundo. (Ceea-ce nu e in acte, nu e in lume.) Standu acest'a, atunci putemu inse dice, ca deputatii de nationalitate ungresca au avutu dreptu, sa nu suferu limb'a româna in diet'a Ungariei; insa dreptulu acest'a se pote refere numai la deputatii din Ungaria fara deosebire de nationalitatea lor, dar nu si la deputatii romani seu sasi din Ardelu, caci acesti'a reprezentandu-se la diet'a Ungariei nu se potu lipsi de drepturile lor nationali, care le au in Ardealu.

Acest'a nu e numai convingerea nostra, dara acest'a convingere se pote urmari si din cuvintele Dlui Deak, care in acea siedint'a dietale s'au exprimat intr'acolo, ca tempulu nu mai e departe, candu omenii nu se voru mai judeca dupa gramatic'a lor.

Diet'a acest'a de fatia din Pest'a are o mare missiune. Acest'a e „impacarea“. Impacarea insa fara tolerantiu nu are nici unu viitoriu, si cu atat'u mai putinu pote duce la unu resultatu.

Deca senatulu imperialu au potutu suferi, ca sa se exprime omulu cum i vine mai bine, ore nu se pute intempla acest'a si in diet'a Ungariei, fatia cu deputatulu românu din Ardelu? Ore necessitatea politica nu aducea cu sine, sa demustre ungririi prin unu esemplu eclatantu la lume, ca ei nu suntu exclusivistii acei'a, pre cari itinea lumea, ca ei nu suntu suprematisatorii altor'a si ca indata celi s'a datu ocaziunea arata, ca suntu gat'a a tinde mana fratiésca.

Ni aru paré forte reu, candu bunavoint'a Monarchului de a impacá poporele neodichnite si neliniscite de atat'a tempu, si prin urmare impedeate in desvoltarea lor atatu materiala catu si spirituala, aru trebui sa se franga in o tinere mor-

tisia de unele legi seu si principii numai, condamnate de tota lumea. Responsabilitatea pentru acestea atunci o incarca aceea asupra, cari despretiuescu cu atat'a usiurintia ceea ce stiméza la densii in gradulu celu mai mare.

Ce dicea „Pesti Naplo“ in Octobré 1865? „...tote legile dietei octroate, care s'au adusu in favorea recunoscerei si garantarei drepturilor natiunei române, nu numai suntu cu aprobare primite, ci pre langa acest'a ni-a parulu si reu, ca regimulu, carele prin nisuintele sele impetrite in centralisatiune, au fostu luat'u o pusetiune cu totulu contraria noie si intereselor nostre, ne-a privatu de ocaziunea frumosa, de a fi pututu incredintia pre poporulu românu, consotulu nostru, despre iubirea nostra fratiésca, ce o avemu catra densulu.“

„Dupa noi legile acele, cari asigura nationalitatea si drepturile nationali ale românilor, prin diet'a convocata dupa legi si forme constitutionali, asiá dara nu prin diet'a octroiata, nu numai suntu ne amenintiate din parte-ne, ci inca credemu ca fact'a cea d'antâiu a dietei conchiemande va fi manifest'a si solemn'ela recunoscere a acelor drepturi etc.“

Magiarii dora nu voru presupune, ca români, caci se arata iubitori de impacuire, suntu nisce omeni moi, seu nisce s'ierbi. Veneratiunea catra o autoritate si iubirea binelui comunu lu indemna pre omulu cu anima, in impregiurari critice, de a obveni cu ajutoriu celu lipsitu de ajutoriu. Asiá dara aru gresit amaru, candu aru crede ungririi, ca români, deca nu facu pressioni si multa sfara in tiera, voru fi multiamiti cu despretiurarea drepturilor lor politice, ce le competu.

Pest'a 6 Marte n.

Dle Redactoru! Amu primitu scrisorea Dtale din Ianuariu, nu amu pututu vedé insa intr'ens'a o provocare la unu respunsu numai decatu, si asiá s'a intemplat, de eu amu tacutu ce-va mai indelungatu. Ca privitoriu tacutu voiamu sa asteptu evenimintele, ce noi le-amu fostu prevediatu, pentruca cugetaiu ca dimpreuna cu faptele de sine se va oferi si ans'a la impartasiri, cari nu se misca numai in imperiulu nemarginitu alu ideiloru. Asiá s'a si intemplat. Imperiulu e impartitu; ministeriulu ungrescu denumitu; noi stamu inaintea unui faptu implinitu, celu putinu pentru tempulu de fatia. Faptulu acest'a a pututu surprinde pre multi, cari nu sciu tine socotela adeverata de semnele tempului, seu nu le potu pricepe, pentruca ele se opunu diametralu asteptariloru si sperantiiloru lor. Dara in zadaru se vaieta si plangu acum acesti omeni la riorile Vavilonului, aducendu-si aminte de Sionu, de celu cadiatu. Ce e inapoi, se tine de istoria, acesta magistra a poporeloru si statelor; inainte se deschidu portile unei desvoltari noie a viitoriului. Viitoriulu e, cum a fostu ori ce tempu ce avea sa vina, intunecosu si necalculabilu; omulu insa trebuie sa marga spre elu, pentruca pentru elu rot'a lunei nu sta in locu, iera celu cu minte cauta, deca in adeveru cauta, sa ajunga la o cunoscintia catu se pote de chiara despre situatiunea in care se afla. In unu asemenea casu la tota intemplantrea trecutulu e de mare pretiu, pentruca elu esplica presente si mijlocesce, dupa cum adeca ochiulu e in stare sa cunosca mai multu seu mai putinu, mai tare seu mai slabu legatur'a intre cauza si efectu — judecat'a despre puterile cari lucra si tiesu la formarea viitoriului.

Omulu spereza mai bucosu aceea ce doresce si de aceea omulu, deca s'a intemplatu altu feliu decum a doritu, e iera pre bucosu aplecatu de a pune in intrebare statornici'a lucruriloru noie si dia capulu locului le denega putint'a unei desvol-

tari sanetose. Temeiuri se gasescu pentru ori ce parere si nicairi mai usioru ca in casulu de fatia, candu pentru omulu indoicosu si pentru acelu ce vede numai negru e de ajunsu sa arate la incercarea cea plina de fatalitati facuta la 1848; ori ce altu argumentu pentru unu atare e de prisosu.

Eu nu sum de parerea, ca, pentruca acum s'a repusu in activitate unu ministeriu separatu ungrescu, e neaperatu de lipsa sa se intorca acele tempuri infioratore, prin cari amu trecut'u noi insine, din cauza ca eu nici decum nu potu despera nici fatia cu fazele vietiei de statu, de desvoltarea omenésca, nici de legile propasirii ei. Deceniile cele done din urma au fostu pentru Austri'a si pentru tote poporele singuratiche o scola, a carei rezultate de educatiune nu au pututu ramané fara de efectu.

Petrecerea mea in Pest'a si comunicatiunea cu conducatori dietei ungresce, carea comunicatiune nu trece preste marginele unciaingeri esteriore, me face sa sperezu, ca si magiarii au pitatu multe si au mai invetiatu cate ce-va. Preste totu noi nu trebuie sa judecamu pre ungrii, dupa cum ne amu dedatu ai cunosce in Transilvania. Aici ori si cum totusi domnesce altu spirit. Aici e esfuint'a unei culturi mai inalte si chiaritatea esperintieloru mai mature, castigata din cercetarea tieriloru de cultura din apusu. In situatiunea de fatia acest'a e si mangaierea mea.

Ministeriulu procede cu tactu diplomaticu circumspectiune si precauete si se va conduce, cu deosebire in cele ce privescu Transilvania de mandatele unei precaute purtari de grigia, cari mandate le afla ori ce nepreocupatu la cea d'antâiu privire; cu tote ca sfatuitori de cei nechiamati suntu destui, cari au inaintea ochiloru mai multu implinirea dorintieloru loru proprii decatu binele patriei. Ei aru vrea din tota inim'a sa secere fruptele invingerei pentru sine. Pana acum insa inca nu li-a succesu a seduce pre ministeriu pe carari false. Sa speramu ca ministeriulu va sta neclaitu in asta privintia. Dupa cum audu din isvoru siguru, Imperatulu insusi sa fia atrasu deosebit'a atentiune a ministeriului asupra gingasiiloru referentie ale Transilvaniei si sa le fia recomandat sa tina socotela considerabila de impregiurari sustatore, de pretensiunile si pusetiunea românilor si sasiloru. De aceea ei nici ca voru precipita ce-va. Inainte de tote se va alege unu commissariu reg. din sirurile autoritatiloru ungre, care sa se tramita in fruntea administratiunei tieri. Se vorbesce de bar. Sennyey, conte Apponyi, Br. Májiényi, Orczy si alitii. Nimenea insa nu primescu bucosu acest'a missiune.

Deak, acest'a trebuie sa o concedemu, e in adeveru intieptulu, geniulu celu bunu, pre carele prevediat'a la pastratu poporului seu pentru tempuri atatu de seriose. Sciu positivu, ca elu nu e multiamitu cu intentiunea ungriloru transilvani si nu consimte cu ideile loru despre definitiv'a deslegare a cestiunei uniunei. Elu va cá afacerea acest'a sa se deslege mai antâiu definitivu pre calea legislatiunei si apoi sa treca la schimbările si strafarmările legi pe terenulu aministrativu, de justitia si alu vietiei publice. „Voi ne veti mai da inca multu de lucru“ sa fia disu elu catra unii compatrioti magiari dela noi. Ungrii ardeleni adeca s'a scandalitu de alu treilea proiectu alu ministeriului, pentruca acolo e vorb'a si de Ardealu si s'a aretat'u forte nemultiamiti cu densulu.

Durere ca Deak de vre-o trei zile e cam bolnaviosu. Acest'a a incurgiatupre acesti omeni de a sera cu ocaziunea unei preconsultari asupra propunerei ministeriali, a pasitu in clubulu deputatiloru cu unu amendementu, care sa imputernicesca pre regimulu, ca in privint'a Ardelului si pana la alta rendiuala sa proceda dupa parerea lui. Acestu a-

mendementu fiindu primitu are de urmare perfecta tabula rasa in tier'a acést'a. Insa nu a venit lucrul la conclusu, pentruca ministrul de interne surprinsu prin acestu amendamentu au declarat, ca regimulu are sa cugete cu maturitate asup'ra lucrului si asiá numa máne va pute dá respunsu in privinti'a acést'a. Asta séra va fi iéra clubu. Desepe resultatu voi referá déca cum-va diuarele nu me voru preveni.

Din Pest'a.

Intre siedintile dietali cari s'a urmatu dela 2 Marte este cea dela 7 Marte cea mai de insemnătate. Vom dá din acést'a urmatórele momentuosități:

Dupa-ce Presedintele aduce casei dóue incurse la cunoscutia capeta conventulu Colomanu Tisza. Inainte de a pasi la ordinea dilei face unele observári la cele dóue cerculare ale comandai generale din Bud'a dto 21 si 22 Fauru (v. la Ev. pol.) si dice adeca, ca acelea au influinta rea asup'ra increderi de nou castigat prin restituirea constitutiunii, cu deosebire in momentul acéla, candu cas'a deputatiloru au datu documente vii, ca are interesu, ca sa lucre din tóte puterile pentru restatorirea unor relatii regulate, prin care sa-si intarésca increderea, in momentul acéla candu s'au declarat ministrulu presedinte si ministru de aperedare alu tieriei, sa vrea sa lucre intr'aeolo, cá recrutele unguresci sa se inroleze in regimentele unguresci.— Dupa aceea lu róga pre ministru-presedinte, cá sa binevoiésca ale dá deslucire despre aceea, ca au ordinaciunile aceste a aprobarea ministeriului? (ceea-ce nu o póte crede), ce scie despre originea loru, si ce positione va luá fatia cu ele?

Contele Andrásy incunoscutia cas'a, ca ministeriulu nu scie nimic'u despre autenticitatea acelu ordinaciuni, ca ministeriulu afara de aceea si cunosce datoritiile se se cerulu seu de activitate si la implinirea acestor'a nu va avea altu ce-va inaintea ochiloru, fára numai legea si rescriptele regesci din 18 si 19 Fauru; prin urmare fatia cu acestea nu póte pune nici o ponderositate pre ordinaciunile acelea; eara in privinti'a inrolári recruteru in regimente unguresci dechiara si acum'a ca si tine de datorinta a pune conditione acést'a in proiectulu de lege (aplausu). La dechiariunea acést'a a ministrului presedinte Tisza si exprima liniscirea sea.

Dupa acestea se pasiesce la ordinea dilei.

Notariulu contele Ladislau Raday cetesce propunerea regimului privitoare la regulara municipieloru.

Se incepe desbaterea generala.

Stratimiroviciu cetesce vorbirea sea, in care-si motivéza votulu seu contr'a propunerei regimului; pentruca elu afla in propunerea acést'a o restringere a drepturiloru natiunii serbesci.

Bonis saluta cu caldura propunerea, si o privesce cá o intarire a constitutiunii, prin urmare elu e pentru propunere.

Miletic cetesce vorbirea sea in contra propunerei.— Acést'a n'aru avea nici o basa. Comitetele din comitate nu se mai potu convocá in sensulu legiloru din 1848, cáci constituirea loru dupa modulu alu 61-lea aru fi o vatemare flagranta a intereselor natiunitatiloru.

Dupa aceea eschiama notariulu numele Macelariu. (miscare in tóte pártile).

Macelariu incepe in limb'a romána: „Inaltu corpu legislativu!”

Atuncea se radica in casa unu orcanu asup'ra cuvintelor acestor'a streine: „la ordine!” resuna din mai multe párti.

Presedintele suna clopotielulu. Se face linisce.

Macelariu „Inalta casa!”

Iara se audu mai multe strigári: „la ordine!”

Presedintele: Legea adusa de Ungaria si sanctionata de regele incoronatu prescrie expresu, ca limb'a pertractári in diet'a unguresca e cea magiara. Fia-care deputatu este detoriu a observá legea acést'a pána va fi in vigore. (Aplausu ne'ntrerupte.)

Macelariu (in limb'a unguresca) „tisztelt ház!” („onorata casa!”)— (strigári de eljen). Si en sum indreptatitu a vorbi pe basca unei legi

in limb'a mea materna. (Sa audimu!) Rescriptulu regiu din 25 Decembre 1865 dice apriatu, ca validitatea legiloru Tranniei nu se va alterá prin presentarea deputatiloru transilvaneni la diet'a acést'a de incoronare.— O astfelu de lege este aceea, carea s'au adusu in diet'a din Sabiu (strigári: aceea au fostu o adunare octroita, ilegala) din anulu 1863 in privinti'a egalei indreptári a limbiloru tieriei. Eu insa nu vreau sa producu nici o iritatiune, nici o ameraciune.— Eu dechiaru, ca cá transilvanénu, cá románu me bucuru sinceru, ca natiunea unguresca au recastigatu constitutiunea sea cea de sute de ani (helyes!); trebuie sa me exprimú insa, ca precum nu aru avea constitutiunea acést'a nici unu pretiu pentru generós'a natiune unguresca, déca prin acést'a aru fi impedecata, a-si intrebuinti'a liberu limb'a sea, tocma asiá e si pentru románu cuventulu libertate, patria, fára exercitiulu liberu alu limbiei, o — ilusiune desiérta. Vrendu insa a incungiuári ori ce provocatiune, pentru aceea mi retinu a me dechiará in scrisu in privinti'a propunerei, care e la ordinea dilei.

De á k. „Fia cine-va románu, fia serbu, fia de ori-ce natiunitate, elu trebuie sa observe legile statului, in care vietuiesce; trebuie sa le observe pána suntu in vigore. In cas'a acést'a se afla multi barbati escelinti, cari nu suntu de natiunitate unguresca si cari pre lángá tóta iubirea loru ardienda si drepta, care au cátra natiunitatea loru, totusi nu au denegatu stim'a acést'a legei „ce esista”. Si sacrificiulu acest'a i-lu va sci stim'a dieta. Pásirea dlui antevorbitoriu nu au produsu nici o amara ciune. — Nu este departe tempulu, candu pretiulu unu barbatu nu se va mesurá dupa gramatica; iéra tempulu acéla au trecut, in care se pretiuiau ómenii dupa catechismele loru. (Aplausu). Diet'a unguresca va documentá, ca ea va sci realisé cuventulu, ce l'au exprimat de repetite ori in adrese, si va multiami pretensiunile natiunitatiloru dupa dreptu si ecuitate. (Aplausu.) Vorbitoriulu trece dupa aceea la objectulu dilei: combate temerile aduse inainte de Stratimiroviciu si Mileticiu si votédia pentru propunerea regimului.

Dupa acést'a mai vorbescu: Medanu, Madarasz, Coloman Tisza, Stefanu Márkos, Farago, Borlea, Popoviciu, Dessanu parte pentru parte e o n'tra propunerei, carea se primesce cá basa pentru discussiunea speciala.

Dupa acést'a indata urméza desbaterea speciala. In decursulu acesteia se ivescu trei amendamente, dintre cari a lui Borlea, carele cere, cá dupa cuventulu proiectului „1861” sa semai incida: „respectiv intregitele comisiuni comitatense din 1865.” La votare amendamentulu cade. La al. 2 amendéza Bonis: „alegere sa se faca amesuratu legiloru vechi si dupa usulu legalu: L. Tóth amendéza la ainea 4 la care amendase Bonis, alegere nóue de oficialii cártiloru funduarie: cá directorii si personalu administrativu sa nu fia supusi restauratiunii. Celu dintáiu amendamentu alu lui Bonis si alu lui Tóth se primescu.

Siedinti'a din 8 Martiu inca e un'a din cele interesante. La ordinea dilei érá regulara municipieloru ainea 8 carea tractéza despre natiunitati la acést'a aduce deputatulu Iusth unu amendamentu prin carele ministeriulu e imputernicitu si pána la regulara sistemulu municipalu pre calea legislatiunii a lucrá in intielesulu adreselor in tóte afacerile natiunitatiloru si limbiloru din tíera. Ministrulu de interne Wenkheim se dechiara cá primesce amendamentulu. Venindu la votu amendamentulu se primesce de cas'a intréga. Dupa ainea 10 aduce Ujfalussy amendamentulu urmatoriu:

„Cu respectu la regulara afaceriloru transilvane se imputeresce ministeriulu si pána atunci, pána candu, cu privire la § 5 din art. de lege VII din 1847/3 cátu mai curendu se va face unu art. de lege, a ingrigi regimulu, dupa parerea sea, sub responsabilitatea sea, de mesurile de lipsa pre terenulu regimului administratiunii si a justitiei.”

M. Mikó e pentru, Zimmermann in o cuventare mai lunga contra amendamentului, carele creaza o omnipotentia pentru ministeriu si ida o carte alba in mána, in care acést'a séu altu ministeriu mai tárdiu vóte serie in ea ce-i va placé. Cuventarea sea, ascultata cu incordata atentiune, culmineza in urmatoriu contraamendamentu: „In Transilvani'a se va sustiné sistemulu de fatia in administratiune si justitia pána la dispositiunea legislatiunii.”

Dupa acést'a se incinge-o desbatere infocata, la care ieau parte cont. Dom. Teleki, Trau-

schenfels, Zeyk, bar. Gabr. Kemeny pentru Ujfalussy, Hodósiu si Borlea pentru Zimmermann, in fine Hosszu pentru Ujfalussy, care se si primesce avendu trei voturi contra. Máne póte se iá proiectulu privitoriu la pressa.

Revista diuaristica

„N. Fr. Bl.”, in unu articulu intitulatu „Ból'a ultramontana a Austriei”, ia ansa dela crutiarea de carea se bucura majoritatea ultramontana a dietei din Tirolu si vine apoi indata la intrebarea, déca Austri'a face vre-unu servitiu síesi, favorindu nisuintiele ultramontane? Intrebarea dice ca se póte responde in multe tipuri, acum inse se folosesc de istoria. Dóue cuvinte de domitori in dóue state germane au avutu o indelunga influinta mare asup'ra statelor respective. Unu cuventu s'a pronunciatu cu o suta de ani inainte in Prussi'a cea mica pre atunci, de Fredericu celu betránu. Elu a resolutu pe o suplica netoleranta a unu preotu: „In statulu meu fia-care sa fia fericitu dupa facónulu seu.” Aceste cuvinte devenite principiu, pre care l'a observatu regele in afacerile religiöse, au facutu din Prussi'a aceea ce e adi in sine si in Europ'a. Alu doilea cuventu alu Imperatulu Ferdinandu II cátra cardinálu Klesel: „Mai bine o pustia decátu o tíera plina de eretici.” „Mai tárdiu Imperatulu au resturnatu pre numitulu cardinálu, cáci fatia cu devis'a lui, de carea se fínea strinsu, i se pareca cá cardinálu e pre tolerantu. Articulu se apara de a atacá pietatea personala a Imperatulu, arata insa cu istori'a a mána ferocitatea resbeleloru, cari in adeveru ca a curatitu tier'a de eretici dara o a prefácutu in o pustia. De atunci se datéza proverbulu „böhmische Dörfer” (sate boemesci), pentruca in adeveru pre acele tempuri, erau satele in Bormi'a o raritate. Cért'a, pre lángá aceste, a mai totu crescutu in Germani'a, desbinarea s'a maritu si imperiulu germanu s'a enervatu si a pregatitu situatiunea carea o amu ajunsu si noi. Austri'a facea bine déca facea cá regele Sassoniei, carele pentruca elu e catolicu, totusi nu impedeca intru nimic'a religiunea protestanta si afacerile scolare nu le reguléza dupa párerile generalulu Iesutiloru din Rom'a, nici nu lasa influinta indicelui din Rom'a asup'ra librarielor si universitatií din Lipsi'a.

Cá principiu politicu nu aru fi rea aliati'a cu ultramontanismulu, déca Rom'a nu aru fi intiepenita si amurtita, nu numai in cele religiöse. ei si in privinti'a celoru politice. De aici urméza de Austri'a, carea a fostu aliata cu ultramontanismulu a perdutu spriginulu tuturoru popóreloru liberale, chiaru si catolice si si le-au fácutu inimice pre candu ultramontanismulu nu a datu Austriei nici unu omu si nici unu banu.

Arata in fine ca ultramontani nu au pututu fi folositi nici la politic'a de centralistiune, pentru ca ei nicári nu a tinutu cu puterea centrala din statu, ei numai cu Rom'a, va sa dica, elu nu a respectatu nici reciprocitatea unei aliatiie. Déca insa s'aru mai continuá si de aci incolo o atare aliatiia, aceea apoi e numai o ból'a.

In „W. Abpost” se reproduce dupa A. A. Ztg. unu articulu prin care se refrange asertiunea ca regimulu austriacu aru avea de cugetu a dá vre-unei natiunitati in Austri'a vre-o preferinta si aru umblá a apasá pre alt'a.

„Nimenea, si cu atátu mai putínu regimulu, nu cugeta sa scurtéze pre vre-un'a din natiunitatile Austriei in desvoltarea loru libera spirituala si in vieti'a loru autonóma. Din contra. E o deplina convingere ca form'a guvernului Austriei intentionata pe base mai liberale va oferí natiunitatiloru unu spatiu mai largu, va radicá la unu gradu mai inaltu limb'a, cultur'a, esistinti'a loru natiunala moralitatea si modulu loru de cugetare spre a poté intrá in lupt'a cea pacica a popóreloru civilisate. Din proiectele regimului se va vedé, ca elu nu va scurtá nici o pretensiune intemeiata nu va favori nici prin presiune, nici prin sila predominarea unu poporu asup'ra celuilaltu. E insa detoriu a regimului, carea trebuie sa o implínéscá, a nu suferi nisuintie separatistice, cari aru impedecá séu aru face impossibila desvoltarea constitutiunala in partea de dincóce si de dincolo de Lait'a a imperiului. In adeverat'a libertate constitutiunala sub scutulu unei puteri supreme de statu, care une-ce pre toti, e locu destulu pentru desvoltarea individuala, cá si natiunala, pentru fia-care in pace si in buna stare, precándu separatiunea, exclusivitatea, provocarea emfatica la invchite jura siugulorum sunt omoritóre de libertate, periculóse pentru intregitate statului si perniciosé pentru imperiu.”

Dintr'o cor. a Pressei celei noue din Croati'a estragemu: Nainte de resbelu, guvernulu n'au avutu de cugetu se introduca dualismu in form'a lui de acum'a, ce se vede de acolo ca Belcredi la intrebarea cancelarului de curte croatu cumca cãrei partite se dee spriginu, ia respunsu: se remana deocamdata neutralu, pâna se se voru cunósce mai bine pretenziunile magiare.

Acum croatii vedu dualismulu introdusu, si ei incepu a lucrã pentru autonomi'a lor. Pentru a-i face plecati dualismului, guvernulu n'a suspinsu si pentru Croati'a ordinaciunea pentru intregirea armatei, care fiindu suspinsa in Ungari'a, unionistii arata folósele ce aru resultã din eventual'a unione. Municipiele, precum scimu, nu se invoiescu la numit'a ordinaciune. In asemenea intielesu comitatulu Varasdinului tramise o reprezentatiune la Maj. Sea Imperatul, la care — prin unu biletu imp. — banulu fu provocatu a face raportu.

Banulu descrie starea lucrurilor precum e, arata ca aru fi consultu a sistã si in Croati'a acea ordinaciune cá si in Ungari'a. Afara de acést'a, banulu cerã instructiuni, pentruca — precum s'a pronunsiatu — nu scie nimic'a mai deaprópe despre intentionile guvernului, de câtu ceea ce a celitu prin diuare.

„Acum'a se incepuã corespundintie dese, cari dusera la rezultatulu ignorãrei totali a opuseliunei din municipie, provocandu a ascultã de ordinaciune pentru a incungiuã urmãrile neplacute. Cestiunea totusi pare ca va mai durã. Municipiele vrãu sa tramita deputatiuni la monarhulu si banulu a facutu propunerea a denumi comissari regesci pentru recrutatiune, cãci comitii supremi nu se simtu chiamati a sili municipiele la efectuariã acelei dispuseiuni. Sórtea acestei propuneri inca nu e cunoscuta.

Eveneminte politice.

Sabitu 1 Martiu

Diuariulu oficialu „W. Ztg.“ aduce urmatoriulu biletu de mâna:

Iubite Br. de Beust! Aflu de bine a redicã ministeriulu de statu instituitu prin biletulu de mâna dela 20 Octobre 1860 si a avisã conducerea suprema a afaceriloru administrative politice ale tieriloru monarchiei netinetóre de coron'a ungréscã, unui ministeriu, carele sa pôrte numele „ministeriu de interne.“ Spre conducerea afaceriloru de cultu si instructiune, prin biletulu de mai susu impãrtite ministeriulu de statu aflu de bine a intogmi unu ministeriu propriu: carele sa pôrte numele ministeriu pentru culte si instructiune.

Vien'a 2 Martiu 1867.

Franciscu Iosifu m. p.

Unu diariu din Prag'a Boemiei publicase nu demultu done ordinatiuni ale comãndei superióre de trupe din Bud'a, prin care se face trupeloru eunoscutu ca schimbãrile cele noue politice in internulu monarchiei suntu de natura administrativa politica, prin urmare denumirea unui ministru pentru apãrãrea tierii nu va alterã nici decum unitatea armatei in afacerile ei si atrãge apoi atentiunea trupeloru de ori-ce nationalitate, sa nu vina la credinti'a ca schimbãrile aceste politice aru duce la ce-va separatismu in armata.

Indata dupa publicarea acestor'a s'a aretatu nemultiamie in Ungari'a si s'a facutu o interpelatiune in cas'a deputatiloru, la care interpelatiune ministru Andrássy au respunsu, ca nu scie nimic de autenticitatea acestor ordinatiuni. Acum aflãmu ca si regimulu imperiulu a datu declaratiuni, despre cari fama vrea sa scie ca despre aceste aru fi fostu mai inainte o intelegere intre ministru Iohn si Andrássy. Intemplãrea acést'a in sa va avé acum acea urmare ca a datu ansã la impartirea conducerei superióre a armatei intre comãnd'a superióra si ministeriulu de resbelu. Celu putinu asiã cetimu in diuarie.

Pentru ministeriulu de interne de dincolo de Lait'a e denumitu ministru contele T a a f f e in ministeriulu de finantiã e denumitu ministru de B e k e; in Boemi'a e denumitu locutiitoriu K e l l e r s b e r g. — Cu privire la cererea recrutiiloru in diet'a Ungariei cetimu in unele diuarie, ca acést'a aru stã in legatura cu miscãrile in orientu. Astadi mai tóta politic'a europãna e indreptata in acea parte. Franci'a se vede din diuaristica ca aru fi intielesã cu Russia in privinti'a orientului. O fóia engleza Globe dice, ca dupa semnele ce se vedu in Cãndi'a, Greci'a, Itali'a si Russia nu se va putea amãnã resbelulu orientalu nici unu anu.

In A n g l i 'a s'a terminatu cris'a ministeriala ministeriulu iera e completu; dara adunãrile pentru reform'a electorala crescu inca mereu. Mai departe se spune, ca acestu regatu sufere acum si de o revolutiune intinsa in Iri'a. Din Newyork se telegrafãza ca si acolo Fenianii suntu gãta a erumpe in Canada (posesiune engleza in Americ'a) si au de cugetu sa intemeieze unu regatu independente.

Din S e r b i 'a se spune ca Pórt'a s'a invoitu sa desierzeze fortãrile serbesci.

Din C o n s t a n t i n o p o l e aflãmu ca Pórt'a e decisa a pune in lucrare Hat-Humayumula dela 1856, prin carele crestiniã capata drepturi egale cu musulmanii.

In R o m a n i 'a a demissionatu ministeriulu. Asteptãmu scirea ce ni o voru aduce foile de acolo despre formarea noului cabinetu.

Protocolulu

Siedintiei Comitetului Asociatiunei tranne romãne, tinute in 5 Marlu c. n. a. c. sub presidiulu ordinariu, fiindu de fatia DD. membrii: Il. Sea Dlu Consiliaru Petru Mann, Ilustrit. Sea D. Cons. gub. Pavelu Dunc'a, Rev. D. Protosingelu Nic. Popea, Rvrn. D. prot. I. Hani'a, D. Advocatu Dr. Ioanne Nemesiu, D. prof. Zach. Boiu si D. Prof. I. Popescu, Secr. Il. V. Rusu, D. Cassieriu alu Asoc. Const. Stezariu si Dlu Bibliotecariu N. Cristea.

§ 20. Esc. Sea Dlu Presedinte presentéza conspectulu despre starea cassei Asoc. pre tempulu acestei siedintie, din care conspectu se vede, cumca cas'a Asoc. — dupa subtragerea erogatorulu de pâna acum — are in proprietatea sea sum'a de 26.001 f. 44. $\frac{5}{10}$ xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 21. Se impartasiesce scrisóra in. Gub. regiu trannu de dtu 14 Ian. 1867 nr. 20,231 ex 1866 pre lãnga care se tramite comit Asoc. unu estrasu din conspectulu despre progresulu pre sem. Il alu an. scol. 1865/6 alu fostului Juristu la universitatea regia in Pest'a si stipendiatu alu Asoc. Procopiu Laza, carele intr'aceea a repausatu inca in an. scol. trecut.

Se ia spre sciintia.

§ 22. Secr. impartasiesce, cumca pentru misiunea de deputati ai Asoc. tranne la espositiunea univ. din Parisu, au concursu pâna acum doi D. negociatori dela Brasiova si totu odata propune, cá comit. Asoc. sa binevoiesca a denumi unu referente, care la tempulu seu, dupa ce adeca se va capetã o resolutiune favoritóre despre ascmnãrea cerutelor stipendii din partea In. gub. regiu pentru tramitarea aloru doi deputati la espositiunea din Parisu se referéza Comit. despre acei individi de între concurrentii, cari se voru aflã a posiede calitãtile pentru numit'a misiune.

Conclusu. Propunerea Secr. primindu-se din partea comit. Asoc. cu referãda asupra concurselor, ce voru intrã pentru misiunea de reprezentanti ai Asoc. la espositiunea univ. din Parisu, se insarcinãza d. membru supl. alu comit. Ioann Popescu.

§ 23. Se referéza, cumca D. protop. si col. Asoc. in Brasiova Ioane Petricu a tramisu la Asoc. 475 fl. 80 xr. v. a. pretiulu manufacturiloru remase nevendute dela espositiunea din Brasiova din 1862, care in 22 Ian. se vendura pre calea licitatiunii din partea unei comissiuni, insarcinate cu aceea afacere.

Decisiune. Raportulu Dlui col. alu Asoc. si prot. Ioane Petricu, se ia spre sciintia cu placere, si totu odata comit. se afla indemnãtu, atãtu D. Sele pentru zelulu doveditu si cu acést'a ocaziune in favóreã Asoc., câtu si celor'a lalt'i domni membrii ai comissiunei insarcinate cu vinderea manufacturiloru espositiunii, si anume D. Dloru Iosifu Baracu prot., Const. Popasu si Radu Radovicu negociatori in Brasiova a le esprime prin acést'a protocolarmente recunosãinti'a cea mai caldãrãsa.

§ 24. Cu acést'a ocaziune aducendu-se inainte ca si aci in Sãbiu inca s'aru aflã unu numeru de manufacturi de ale espositiunii din Brasiova, inca nevendute si anume la D. Negotiatoriu Popovicu, deci se nasce intrebãrea ca cu ce modalitate s'aru puté vende câtu mai curendu, cá sa nu se causéza dauna Asoc. prin stricãrea acelor'a?

Decisiune. Comitetulu, la observatiunea Esc. Sele D. presedinte devenindu la convingere cá atari manufacturi, dóra mai cu inlesnire si mai bine s'aru puté vende in Seliste, unde inca se face tergunisioru de septemãna, si nude dóra s'aru aflã si

mai multi insi, care s'aru interesã a le cumperã, decide cá D. Prot. si membru supl. alu comit. Ioann Hanc'a sa se postésca a se pune in contielegere in in acést'a privintia cu unii negociatori din numit'a comuna, si apoi despre resultatu a reportã la siedinti'a mai de aprópe a Comitetului.

§ 25. Se representéza conspectulu Dlui Cassieriu alu Asoc. despre interesele cu 5 proc. intrate la fondulu Asoc. pre tempu de 6 luni, dupa asemnatiunile baneci ipotecarie sunãtore pre sum'a de 15,100 fl. care interese facu sum'a de 377 fl. 50 xr. v. a.

Se ia spre sciintia.

§ 26. Totu cu acést'a ocaziune D. Cassieriu alu Asoc. aducendu inainte, cumca dela banc'a ipotecarie nu se mai dau asemnatiuni ipotecarie, dupa ce conformu unor concluse ale comit. Asoc. banii disponibili ai Asoc. aveau sa se eloceza numai in asemnatiuni ipotecarie: face intrebãrea, ca in ce feliu de asemnatiuni sa se eloceze de aici inainte banii disponibili ai Asoc. cari acum facu sum'a de 1600 fl. cá totusi sa fructifiece si de aici inainte cu possibiliã sigurantia, in favóreã Asoc.

Conclusu. Comitetulu Asoc. avendu in vedere crescerea si sporirea fondului Asoc. dupa o consultare matura se afla indemnãtu a decide, cá banii disponibili ai Asoc. sa se eloceze din caus'a susu atinsa in oblig. urb. de desdaunãrea pamentului, modificandu-se in acestu intielesu conclusulu, comit. Asoc. adusu in siedinti'a aceiãsi, din 5 Decembre 1865 § 80 si totu odata raportandu-se despre motivulu si necesitateã presentei decissiuni, si la viitóreã ad. gen. a Asoc.

Conformu acestei decissiuni deci Cassieriu Asoc. se si imputeresce din banii disponibili a clocã in obligatiuni de desdaunãrea pamentului pentru asta data sum'a de 1200 fl. v. a. cu aceea observatiune, cá in casulu candu ad. gen. a Asoc. n'aru aprobã séu primu acestu conclusu alu comit. in casulu acela Esc. Sea D. presedinte dechiara, cumca e determinatu a primi asupra-si resp. obligatiuni urb. si a recompensã Asociatiunei in bani gãta sum'a cu care s'a cumperatu acele.

§ 27. In fine se reportéza despre banii incursi la fondulu Asoc. dela siedinti'a trecuta a comit. pâna la siedinti'a presente si anume:

a) prin D. Not. Cons. si col. Asoc. in Gherla Lazaru Huz'a s'a tramisu la Asoc. 35 fl. v. a., cá taxe de membrii ord. pre an. tr. si cur.

b) prin D. Asectoru de sedria in comit. Dobocci Alessandru Nemesiu s'a tramisu pentru Domni'a Sea tax'a de m.ord. pre an. 186 $\frac{4}{5}$ 186 $\frac{5}{6}$ 186 $\frac{6}{7}$ 15 fl.

c) prin Rvrn. D. Canonicu metr. si col. Asoc. Ioann Fekete Negrutiu s'a tramisu pretiulu esempl. vendute din act. ad. IV (2 esempl.) V (17 esempl.) si VI (22 esempl.) in suma 18 fl. 50 xr. v.

d) dela Ilustr. Sea D. Capitanu in distr. Nãsendului Alessandru Bohãtielu s'a primitu tax'a de m. ord. apromisa (de 10 fl pre fia-care anu) pre an. 1862/3 si 1865/6 in suma de 20 fl v. a.

e) prin D. Prot. si col. Asoc. in Sasu-Sebesiu Ioane Tipeiu s'a tramisu la Asoc. 30 fl. si 70 xr. v. a. din care 5 fl. 70 xr. pretiulu aloru 6 esempl. din actele ad. gen. V si VI ear 25 fl. taxa de m. ord. pre an. 1864/5 1865/6 si 1866/7 dela 3 membrii ord.

f) prin D. prof. in Craiov'a Sim. S. Mhãlli s'a tramisu la Asoc. $\frac{1}{2}$ napoleon de auru cá pretiulu aloru 10 esempl. din actele ad. gen. VI.

g) Deadreptulu la cas'a Asoc. parte cá taxe de membrii ord. parte pentru actele ad. gen. VI vendute s'a primitu 22 fl. 40 xr. v. a.

(Vedã mai detaiatu publicarea Secret. in nr. 17 alu „Tel. Rom.“)

Se ia spre sciintia.

Cu acést'a siedinti'a Comitetului Asoc. s'a incheiatu pre la 1 óra dupa amédi
Bar. de S i a g u n 'a m/p Ioanne V. Rusu m/p
Presedinte. Secret. II.

Scólele elementare din Nord-Americ'a.

V.
Sa vedemu in fine si mijlócele, cu cari sustinu ei scólele lor.

Spesele pentru sustinerea scóleloru le da poporulu. Lucrulu celu dintãiu alu primitoru colonisti venitii aici a fostu cultivarea fitoru sei. Si

precum atunci a asiá si acum a se intrécu, cari sa faca si sa dea mai multu si mai bine pentru unu obiectu celu tinu cu totii de celu mai importantu. Numai decatu la inceputu, nu lasa pe nici unulu care sa nu scia ceti si serie. Mai tardiu parte pentru resbelulu de independintia, parte pentru cucerirea unor tieri si intemeierea de provincie noue, parte pentru cladirea de drumuri, cai ferate, sapaarea de canale, s. a. se neglígá acest'a staruint'a pentru cultura. Intra aceea venira colonisti noi, si cu ei unu numeru mare de familii neculte, si ordinatiunile pentru cultivare cadinse cu totulu la intunerecu si nesciint'a incepu a se lati totu mai tare. Atunci in urma, adeca acum 30 de de ani, sa radicara vre-o cati-va barbati harnici si conscientiosi de chiamarea lor si se apucara cu tota energi'a de lucrulu cultivare. Numai decatu se formara societati in tote partile, cu scopu de a indrepta instructiunea publica. Brosiuri si jurnale, cari aveau a versa lumin'a asup'a acestui obiectu, esiau cu gramad'a. Mai multi barbati dintre cei mai inteligenti caletorira in Europ'a si studiara cerce-tandu cá cum stau aici scólele, tote sistemele si rentornandu se puse in fruntea agitatiei. In tote provinciile se face miscare, toti se scóla cu mare entuziasmu si stau pentru reform'a in treb'a scolara. Totu ce se afla mai bunu in acest'a specialitate atátu in strainetate cátu si la vecini se adopta si se introduce. De pe acelu tempu datéza incepearea culturai poporului si prin ea bunastarea si tota binecuvéntarea ce merge astadi cu pasii acei gigantici si cu succesulu acél'a, care in istoria popóreloru lumei siesi sémenu nici pe departe nu are. Adeveru, ca in Americ'a scól'a, precum tote, e lucrulu nou, n'are nici unu trecutulu, cá sa o impedece; insa noue ne e trecutulu unu blastemu si ce-va magicu, pecatu in ce-va bunu, pe alát'a si fórte stricaciosu. Aici la noi, facia cu calea batuta a ratiunii inechite, fatia cu pietatea cátra trecutulu, fatia cu combinárele intereselorlu statulu si bisericel' inca din tempurile evului mediu, si mai vertosu fatia cu prejudicielu poporului erédite din tepurile intunereculu, nu póte sa strabata nici cea mai plina de sperantie reforma si sa sparga murii cei ce ne despartu de lumea civilizatori'a. A schimbá radiatu sistem'a de invetiamentu la noi, aru díce a schimbá poporu. La noi afla oposit'a cea mai puternica si cele mai bune propuneri de reforme. In Americ'a e cu totulu altmintrea. Acolo se apuca ómenii de tote propunerile, si nu se sfiescu a face incercare, jurnalistic'a consciintiosa conduce opiniunea publica.

Asiá a venit'u ea in an. 1855 d'abiá pe 4000 de suflete crescute cadesu unulu care nu scia scrie si ceti, astadi insa nu se afla nici acést'a. Americanii tinu de datoria a apera pe fia-care cetatienu cá de furta, focu, omoru si alte necasuri, asiá si de nesciintia, de aceea si naintéza Americ'a, si cu sciint'a in specialitatea ei dominéza peste tota lumea. In Americ'a se tine nesciint'a, de celu mai mare reu, de nefericire; si apoi ori candu se striga asup'a nesciintei, face atátu cá candu aru striga asup'a focului séu asup'a celui mai mare dñsmanu, toti fugu, alérga si ajutu, platescu, facu, diregu si nu se lasa pána ce a delaturatu reulu. Sciint'a e interesu comunu, nimenea nu se póta pasivu fatia cu ea. Unde trebe spriginita, nimicu nu se trage, totu se da si sacrifica, cáci fia-care e convinsu, ca nici o cheltuiela nici unu sacrificiu nu e cari sa aduca alát'a folosu, cá acele cari se dau pentru luminare. E de insemnatu in acést'a privintia, cáci in Americ'a statulu stárúesce, cá sa se radice scóle elementarie, preotímiei si privatiloru li se lasa cá sa se ingrígéscu de scólele mai inalte pentru cultur'a scientifica. Si in acést'a suntu Americanii cu totulu contrari Europeaniloru. In Europ'a se intereséza statulu de scólele mai inalte si le sustine cu cheltuieli enorme, cá sa se cultive fiii ómeniloru avuti, si scólele poporale se lasa cu totulu in mán'a preotiloru, cá sa ingrígéscu ei de ele. In Europ'a platescu statulu pentru class'a boeriloru si le sustine scólele pre cari le-aru puté sustiné si singuri; in Americ'a se intereséza statulu de poporu si sustine scóle pentru acéi'a, cari nu potu sa-si sustina. Si apoi cu tote ca scólele mai inalte in Americ'a suntu lasate la contribuiri de buna voia, care cátu vrea, totusi si aceste suie asiá de susu incátu la noi cu sil'a cea mai mare n'aru ajunge acolo. E de lipsa de esemplu sa se radice o catedra noua séu sa se capete unu barbatu erudit, numai decatu se insinuéza celátienii la contribuiri de buna voia, séu se asociéza vre-o cati-va si unu fondu séu sum'a re-

ceruta e gat'a si si adunata. Chiaru si poporulu de róndu iá parte la astfeliu de sacrificie si ajutu dupa puteri aceste scóle mai inalte. Totu Americanulu fia bogatu fia seracu se mandresce cu astfeliu de sacrificie mai multu decátu in ori si ce.

Acolo nu sciu ómenii de egoismulu celu uritu, cá la noi, unde ómenii avuti credu, ca ya periclitá viitorulu urmatoriloru lor, déca cum-va va lasa o parte insemnata din averea sea pentru celu mai sántu scopu; pentru luminarea poporulu; ci din contra fia care crede, ca e dreptu si cuvinienciosu, ca chiaru a diec'a parte din avere sa se sacrifice in folosulu luminárei si inaintárei poporulu. Numai binefaceriloru private are a se multiamí, ca s'au radica scólele inalte, si ca cultur'a mai inalta se desvólta cu astfeliu de iutiela neindatinata. Cá sa vedemu cu ce insufletire se face acést'a in Americ'a, eata sa reproducemu cuvintele acelu eliberatoru mare, a Ini Vasingtonu, care a donatu 30,000 de dolari spre a se redicá scól'a cea inalta: „Me dóre candu vedu fiii nostri ducendu-se la invatiatura in tieri streine, mai inainte ce aru fi ajunsu etatea in care aru puté sa fia in cátu-va autonomi, si cá sa aiba adeverat'a pricepere de intáietatea si preferint'a patriei loru preste celalalte tieri; Me dóre candu-i vedu, ca se invétia in tieri streine la risipa si cu datine rele, si apoi ce e mai mare nefericire — acceptéza principie cu totulu contrarie independintiei nóstre si institutiuniloru nóstre constitutionale, de aceea e voi'a mea, si voiescu, cá sa se radice aici univiersitate, cá sa ni se invetie fiii in tote sciintiele si artile, care suntu necesarie pentru patri'a nóstra si pentru libertátile nóstre, si eata pentru aceea mi dau lota averea, si candu a-siu avea mai multa mai multa a-siu dá.“ Astfeliu de institute se afla in Americ'a multime, cari s'au radica din acestea legaminte, séu se sustinu din daruiru de buna voia. (Va urmá)

Dechiaratiune.

Onorata Redactiune! Venindu-mi la cunosciintia cumca in nr. 10 si 11, a pretiuitei foi „Tel. Rom.“ din anulu acést'a s'aru fi scrisu din Fenesiu pre Ampoiu mai multe lucruri cari aru atingea demnitatea Parochului gr. or. din locu M. L. me afli indatoratu in interesulu adeverulu si a dreptátiei, a dechiará cumca subscrisulu nu numai ca nu scie nimic'a de acelea scornituri, a cároru actoru se póte inchipu ca e mai negru la inima cá pelea obradiului, candu n'au cutediatu a-si cunosce lucrulu, — ci din contra tote celea scrisa sub numele meu fára sciint'a mea — le declaru de nedrepte si pre actorulu acelor'a cu atátu mai vertosu ca mi-au intrebuintiatu subscrierea mea fára scire, cáci eu incátu i-mi aducu aminte de unu tempu incoce n'amu subscrisu alte hárthii de cátu celea ce mi le-a impartásitu Parochulu nostru unitu A. B. dupa dis'a DSele, hárthii despre trebi bisericesci, dícu ca lu declaru pre unulu cá acél'a de unu falsificatoriu si seducatoriu de opiniunea publica.

Ve rogu dara D. Redactoru sa bine voiescu a dá locu acestei dechiaratiuni in pretiuit'a-ve fóia.

Ioann Romanu Cantoru greco cat. in Fenesiu.

Principatele románe unite.

Bucuresci 23 Fauru (7 Mart.)

Este o positione trista, durerósa chiaru de a fi cine-va silitu a combate ómeni pre cari-i stimá, pre cari i-a iubitu si-i iubescé, si acést'a a fostu si este positione nóstra, acést'a a fostu mai alaltari si positione dlu Ioann Bratiano, candu a fostu silitu a combate pra dd. Ioann Ghic'a, Dimitrie Sturz'a Strat. si Ioan Cantacuzino. Pentru noi, pentru nenorociti diuaristi acést'a durerósa positione n'a incetatu si trebuie cu ori-ce pretiu sa ne implinim datori'a pána in capetu.

Acést'a datoria pentru astadi este sa aretámu dlu Ioann Ghic'a ca nimenea nu l'a combatutu cu tári'a cu care s'a combatutu insusi in siedint'a dela 21 Februaru.

Domni'a sea a spusu ca au trecut totudéun'a intre moderati, ca n'a fostu nici din drépt'a nici din stng'a; ca nu a luat parte la lupt'a ferbinte dintre aceste dóne tabere, nici chiaru atunci candu lupt'a loru avea o ratiune de a fi: si cu tote acestea, cu tota positione cea favorabile in care a fostu domni'a sea a disu „ca a fostu totudéun'a suspectu; ca inea inaintea unirei candu d. Cogálniceanu a fácutu o propunere in camer'a Moldovei

domni'a sea a fostu banuitu ca lucrá nu scie la ce macinatiune infernale: ca a fostu banuitu candu ca ca este cu drépt'a, candu cu stng'a; ca a fostu banuitu la 1864 ca era in secretele dlu Cogálniceanu, si ca in fine, a fostu banuitu si de d. Cogálniceanu.“

Lumea astadi astépta cu nerabdare compunerea noului cabinetu. Nu scimu inca care va fi, dara dupa regulele parlamentarie drépt'a, sustinendu ministerulu in siedint'a dela 21 Februaru, noul cabinetu credemu ca nu póte fi decátu din stng'a.

In momentul acést'a se spune ca Mari'a sea Domnitoriulu Româniloru aru fi insarcinatu pre d. Stefanu Golescu cu formarea noului Cabinetu. De va fi asiá deplángemu sórtea ministerului ce vine. Mostenirea ce primeste este ingrozitóre, din tote puncturile de privire si nu remane pentru astadi decátu sa-i urámu isbanda buna in tote modurile. „Rom.“

Localu.

Sabiiu 1/13. Marte „Sieb. Blät.“ in nr. 16 impartasindu cetitoriloru sei câte-va decisiuni ale centumviratulu Sabiianu din 7 Martiu spune intre celalalte si acést'a: ca rugarea repetita a Esc. S. Bar. Andreiu de Siagun'a pentru inceviintiarea conducerei de apa prin tievi din apeductulu — Wasserleitung — celátienescu s'a decisu negativu, cáci majoritatea comunitátei s'a esprimatu intr'acolo, ca dens'a va sa sustina apeductulu cetátiei pre venitoriu intactu de asemenea servitute.

Amu fostu aflatu si noi despre decisiunea acést'a inca in aceea si, in care s'a adusu aceea de majoritate, si inca dela membrii de ai centumviratulu. Insa nu amu aflatu motivu indestulatoriu spre a-i dá locu in colónele nóstre. Acum dupa ce mentiunat'a fóia a publicat'o, si prin acést'a i se dá ore-care lustru, ba póte si unu semnalu de imitatiune pentru asemenea substrate, ne vomu luá voia de a observá la aceea decisiune a majoritátei centumv. Sabiianu: 1, ca la siedint'a centumvir. din 7 Martiu au fostu de fatia numai a trei'a parte a membriloru in nr. de 37. Voturile aceste s'au impartitu in dóne; majoritatea au numeratu 19. iera minoritatea 18 voturi, si asiá fiindu ca voturile s'au numeratu dara nu s'au si cumpenitu, au urmatu acea decisiune; 2. déca Sieb. Bl. afla motivarea acelei decisiuni de o motivare neresturnavera, atunci reflectámu: cum de parintii orasiului Sabiiu nu au adusu asemenea decisiuni si atunci, candu unu proprietariu au cerutu din iadiulu orasiului apa spre nisce scopuri de lucsu? si candu altu proprietariu au cerutu apeductu in ari'a sea spre a face fantána de adapatulul caliloru, ce ii intrebuintéza la posta? si candu alu treilea proprietariu au cerutu apa pentru bai'a calda si rece; ba chiaru si candu arendatorulu lacului de pesci au recursu pentru o gramada de apa din iadiulu orasiianu? ci numai la susu alins'a ocazione, candu s'a cerutu sa se concéda derivarea prin tievi de atát'a apa in grádin'a archiepiscopéscu, cáta apa este iertatu servitoriloru grádiei a duce in grádinu — s'au aflatu indemnatu acei 19 parinti din centumviratu sa otarésca, cá iadiulu orasiului sa se tina intactu pre viitoriu de asemenea servitute; 3. déca „Sieb. Bl.“ potu aflá in acea decisiune unu ce edificatoriu si unu sboru vrednicu de sustinere in treburi de ale orasieniloru singuratici, ce privescu la nisce melioratiuni in lucruri de economia, atunci noi nu avemu alta sa facemu, decátu sa inregistrámu aci pentru noi si pentru toti acei inteligenti din sfer'a politica, judiciare si industriale, cari intentiunat'a rugare o a aflatu neprejuditiósa pentru interesele orasieniloru, — acea decisiune a celorlu 19 membrii ai centumviratulu, si sa intonámu nrulu acést'a, pentru cá nu cum-va sa detraga acestoru 19 cátu de putinu din meritulu, ce si l'au castigatu priveghindu, cá iadiulu sa se sustina in tactu de ori si ce servitute. Acést'a se intielege de sine, ca nu aru fi candu s'aru díce numai indeobsce, ca in obiectulu cestiunatu s'a adusu otárire negativa prin majoritatea centumviratulu, cáci atunci meritulu s'aru impartit ientre 100, dara nu numai între cei 19. In fine ne-amu rugá de centumviratu, candu aru puté inlaturá inca un'atóreleservituti dela iadiulu orasiului, din care orasiulu iea apa de beutu si fertu, precum: spalarea unoru si altoru lucruri acolo; petrecerea gáscelorlu si ratielorlu preumblandu-se cu innotulu in susu si in josu prin acea apa; scaldarea cániloru, cari esu la preumblare cu domnii sei s. a. de felulu acést'a.